

KOALICINĖ SUTARTIS

2024 m. lapkričio 11 d.

Lietuvos socialdemokratų partija, partija „Nemuno aušra“ ir Demokratų sąjunga „Vardan Lietuvos“, vykdydamos Lietuvos žmonių valią, išreikštą 2024 m. Lietuvos Respublikos Seimo rinkimuose, pažymėdamos būtinybę siekti pokyčių, įtvirtinančių socialiai teisingą valstybę, gerbdamos LR Konstituciją ir joje įtvirtintus atviros, teisingos, darnios pilietinės visuomenės ir teisinės valstybės principus, puoselėdamos dialogo kultūrą, žmonių orumą ir lygiateisiškumą, atsižvelgdamos į sudėtingą geopolitinę situaciją ir telkiančios lyderystės poreikį, susitaria veikti bendram Lietuvos žmonių labui ir sudaryti 19-ąją Lietuvos Respublikos Vyriausybę. Įsipareigojame kokybiškai ir sparčiai įgyvendinti būtinus darbus, užtikrinant Lietuvos saugumo poreikius bei besąlygišką paramą Ukrainai.

BENDRIEJI PRINCIPAI

1. Susitariančiosios šalys bendrą veiklą grindžia tarpusavio pagarbos, dalykiškumo, pasitikėjimo, atvirumo ir lygiateisiškumo principais.
2. Susitariančiosios šalys įsipareigoja remti Ministro Pirmininko Gintauto Palucko vadovaujamą koalicinę Vyriausybę bei veikti pagal šį susitarimą ir Vyriausybės programą.
3. Susitariančiosios šalys remia Vyriausybės programoje numatytų būtinų projektų kokybišką ir spartų įgyvendinimą, nuolatos konsultuojasi dėl esminių vidaus ir užsienio politikos klausimų bei neatidėliotinų veiksmų.
4. Susitariančiosios šalys formuoja Vyriausybę bendru sutarimu, remdamosi rinkimuose iškovotų mandatų proporcijomis ir taikydamos profesionalumo, kompetencijos bei skaidrumo kriterijus.
5. Susitariančiosios šalys formuoja Seimo, Seimo komitetų, pakomitečių ir nuolatinių komisijų bei parlamentinių delegacijų vadovybę bendru sutarimu, remdamosi rinkimuose iškovotų mandatų proporcijomis, profesionalumo ir kompetencijos kriterijais bei Seimo statuto nustatyta tvarka.
6. Su rengiamais svarbiausių Seimo ir Vyriausybės sprendimų projektais susitariančiosios šalys supažindinamos iki numatomo oficialaus svarstymo šiose institucijose.
7. Susitariančiosios šalys remia Vyriausybės programą atitinkančius teisės aktų projektus, svarstomus Seime ir Vyriausybėje.
8. Pagal šį susitarimą, Ministras Pirmininkas – Lietuvos socialdemokratų partijos atstovas Gintautas Paluckas, Seimo Pirmininkas – Demokratų sąjungos „Vardan Lietuvos“ atstovas Saulius Skvernelis. Galutinis Vyriausybės ir Seimo pareigybių pasiskirstymas tarp susitariančiųjų šalių įtvirtinamas šios sutarties priedu Nr. 1.
9. Bet kuris koalicijos narys, dėl kurio neliečiamybės panaikinimo į Seimą kreipiasi Generalinė prokuratūra, iš karto viešai Seimo posėdyje padaro pareiškimą, jog sutinka, kad jo neliečiamybė būtų panaikinta, nesudarant tyrimo komisijos dėl sutikimo Seimo narį patraukti baudžiamojon atsakomybėn, suimti ar kitaip suvaržyti jo laisvę.

KOALICIJOS VEIKLOS PRIORITETAI

10. **Apsaugosime gyventojus nuo išorės grėsmių.** Užtikrinsime karinį patarimą atliepantį gynybos finansavimą. Bendradarbiausime su NATO partneriais, stiprindami kolektyvinės gynybos pajėgumus. Kokybiškai ir laiku priimsime Vokietijos brigadą. Užtikrinsime, kad Lietuvos nacionalinė divizija pasieks pilną operacinį pajėgumą, gebės veikti su sąjungininkais. Sukursime veikiančią visuotinės gynybos sistemą. Stiprinsime gynybos pramonę. Visokeriopai remsime Ukrainą siekiant jos pergalės ir atstatant šalį. Stiprinsime transatlantinę partnerystę.

11. **Auginsime Lietuvos ekonomiką.** Skatinsime nacionalinio verslo plėtrą visoje Lietuvoje. Gerinsime šalies investicinį klimatą. Sumažinsime administracinę bei teisinio reguliavimo našta vietos ir užsienio investuotojams. Plėsimė nacionalinio plėtros banko funkcijas. Skatinsime gamybines investicijas regionuose, konsoliduodami valstybės valdomus laisvus žemės sklypus ir išpirkdami reikalingus privačius sklypus. Padėsime savivaldybėms išvystyti tokiems investiciniams projektams reikalingą infrastruktūrą. Sukursime finansinius ir teisinius instrumentus, kurie padės Lietuvos pramonei atnaujinti savo gamybos potencialą ir pereiti prie aukštesnės pridėtinės vertės produktų bei paslaugų kūrimo. Priimsime Socialinio verslo įstatymą ir įkursime Socialinio verslo tarybą. Sukursime Smulkaus ir vidutinio verslo ombudsmeno institutą.

12. **Gerinsime sąlygas kurti šeimą ir auginti vaikus Lietuvoje.** Palengvinsime sąlygas šeimoms įsigyti būstą. Ženkliai didinsime neformaliojo vaikų ugdymo krepšelį. Sparčiau indeksuosime vaiko pinigus. Sudarysime sąlygas visoms šeimoms gauti vietą vaikų darželyje. Įvesime nemokamą pradinių klasių mokinių maitinimą ugdymo įstaigose.

13. **Pažabosime kainų poveikį žmonių gyvenimui didindami jų pajamas.** Užtikrinsime viešojo ir privataus sektoriaus atlyginimų augimą, mažinsime skurdą ir pajamų nelygybę. Stiprinsime socialinį dialogą ir skatinsime socialinius partnerius susitarti dėl deramo minimalaus darbo užmokesčio dydžio. Pertvarkysime antrąją pensijų pakopą, didinant kaupiančiojo teisę disponuoti sukauptomis lėšomis bei įtraukiant darbdavius. Spartinsime pensijų indeksavimą ir sieksime atstatyti pensijų dydžio priklausomybę nuo turimo darbo stažo. Koreguosime Darbo kodeksą, siekiant geresnės darbuotojų teisių, saugos ir sveikatos apsaugos. Kovosime su nelegaliu darbu ir plėsimė pažeidžiamiausių asmenų įtrauktį į darbo rinką. Didinsime socialinę paramą, kad ji atitiktų minimaliuosius vartojimo poreikius. Mokesčių sistema turi būti efektyvi, skaidri ir socialiai teisinga. Kasmet didinsime neapmokestinamąjį pajamų dydį, didžiausias pajamas apmokestinsime progresiniais tarifais, nepriklausomai nuo jų rūšies, apsaugant smulkaus verslo mažų pajamų gavėjus nuo papildomų mokesčių.

14. **Užtikrinsime lygias galimybes gauti kokybišką švietimą.** Sureguliuosime pelno siekiančių ugdymo įstaigų veiklą, taikydami joms tuos pačius reikalavimus kaip ir valstybinėms ugdymo įstaigoms. Mažinsime mokytojų trūkumą, vykdysime valstybės vardu duotus įsipareigojimus kelti atlyginimus ir gerinti darbo sąlygas. Stabdysime teisėtą pasipiktinimą sukėlusias reformas. Plėsimė visos dienos mokyklos aprėptį. Teiksime didesnę paramą studentams iš pažeidžiamų visuomenės grupių. Plėsimė mokymosi visą gyvenimą aprėptį. Didinsime finansavimą moksliniams tyrimams ir inovacijoms.

15. **Ilginsime vidutinę kokybiško ir sveiko gyvenimo trukmę.** Didinsime valstybės įnašą į privalomojo sveikatos draudimo fondą. Stabdysime „slenkančią“ sveikatos paslaugų privatizaciją, užtikrinsime deramą jų tinklą regionuose. Mažinsime eiles sveikatos įstaigose. Skatinsime sveiką gyvenseną ir mitybą bei judėjimą. Mažinsime PVM vaisiams ir daržovėms. Investuosime į prevencinių, profilaktinių ir rehabilitacijos paslaugų prieinamumą. Plėsimė telemedicinos paslaugas. Gerinsime greitosios medicinos pagalbos darbuotojų socialines garantijas. Didinsime konkurencingumą vaistų rinkoje ir ribosime nesąžiningą vaistų kainų didinimą.

16. **Gerinsime kelių būklę visoje Lietuvoje.** Įkursime kelių fondą. Skirsime didesnę dėmesį per gyvenvietes einančių žvyrkelių asfaltavimui. Stabdysime „Lietuvos pašto“ paslaugų privatizaciją. Plėsimė tarpmiestinių autobusų ir geležinkelio maršrutų tinklą. Diegsime išmaniąsias technologines sistemas keliuose.

17. **Investuosime į tvarią energetiką.** Sieksime konkurencingos šilumos kainos visiems. Ginsime vartotojus nuo energetikos įmonių manipuliavimo paslaugų kainomis. Suteiksime daugiau galių valstybiniam energetikos reguliuotojui. Visiems vartotojams bus leista vėl rinktis visuomeninį tiekėją, jei rinka negali pasiūlyti geresnės kainos. Nukreipsime lėšas į elektros energijos perdavimo bei skirstymo tinklų kokybės ir patikimumo didinimą. Vykdydysime spartesnę senų daugiabučių namų renovaciją, modernuosime centrinio šildymo sistemas. Skatinsime investicijas į atsinaujinančią energetiką ir elektros kaupimo įrenginių plėtrą. Remsime ES atsinaujinančios energetikos technologijų plėtrą.

18. **Stiprinsime viešąją tvarką.** Didinsime teisėsaugos pareigūnų skaičių regionuose, investuosime į jų darbo sąlygas bei kvalifikaciją. Ištaisysime valstybės tarnybos reformos klaidas. Kovosime su korupcija, mokesčių vengimu, skaidrinsime viešųjų pirkimų sistemą. Gerinsime teisinės pagalbos prieinamumą. Spręsimė bausmių proporcingumo problemą baudžiamojoje teisėje. Užtikrinsime veiksmingą kriminalinės žvalgybos subjektų kontrolę, apsaugant asmens teises ir laisves.

19. **Kursime gyvybingą kaimą, konkurencingą ir tvarų žemės ūkį.** Siūlydysime inovatyvias priemones žemės ūkio produktų perdirbimui į aukštesnės pridėtinės vertės produktus. Trumpinsime maisto tiekimo grandines, kad sudarytume kuo palankesnes sąlygas Lietuvos ūkininkams parduoti produktus tiesiogiai vartotojams be tarpininkų. Sieksime tiesioginių išmokų suvienodinimo žemdirbiams ES lygiu ir jų teisingo paskirstymo šalies viduje smulkių ir vidutinių ūkių bei jaunųjų ūkininkų naudai. Padėsime ūkiams spręsti žemės ūkio rizikų valdymo problemas. Remsime vietos iniciatyvas, kurios skatins verslumą ir užimtumą kaime bei užtikrins šių iniciatyvų tęstinumą.

20. **Tausosime aplinką ir jos išteklius.** Sukursime Lietuvos miškų strategiją. Diegsime priemones, skatinančias didinti Lietuvos miškingumą. Skatinsime investicijas į Lietuvos medienos pramonę ir biomasės energetiką, siekdami racionaliai panaudoti vietinius atsinaujinančius medienos išteklius. Decentralizuosime miškotvarką, siekdami Miškų urėdijai patikėto valstybės turto efektyvaus naudojimo, kad jis būtų ne tik pelningas, bet ir užtikrintų socialinę, rekreacinę bei aplinkosauginę naudą. Didinsime visuomenės įtrauktį į vertingiausių teritorijų apsaugą, ribosime plynuosius miško kirtimus. Užtikrinsime maksimalią saugomų rūšių apsaugą, siekdami išsaugoti ir atkurti nykstančių ar grėsmę patiriančių rūšių populiacijas. Užtikrinsime gyvūnų apsaugą, taip pat neišvengiamą atsakomybę už smurtą prieš gyvūnus.

21. **Puoselėsime atvirą, demokratinę visuomenę ir pilietinę tapatybę.** Gerbiame visus įvairių tautybių žmones, kurie šimtmečiais prisidėjo ir prisideda prie Lietuvos nepriklausomybės išsaugojimo ir jos gerovės kūrimo. Kovosime su antisemitizmu, ksenofobija ir bet kokios formos neapykantos kurstymu. Didinsime kultūros įtraukumą ir prieinamumą visoje Lietuvoje. Stiprinsime menininkų bendruomenes. Užtikrinsime tradicijų, kultūros paveldo ir etninės kultūros puoselėjimą. Skirsime paramą profesionaliajam menui, užtikrinant jo pasiekiamumą regionuose. Nustatysime aiškią ir skaidrią žiniasklaidos paramos sistemą. Stiprinsime vietos savivaldą, jos savarankiškumą. Suteiksime daugiau teisių ir galimybių nevyriausybinėms organizacijoms ir profesinėms savivaldoms aktyviai dalyvauti viešajame gyvenime, sprendžiant jiems rūpimus klausimus. Išbandysime ir diegsime dalyvaujamosios ir svarstomosios demokratijos inovacijas. Įgyvendinsime priemones, užtikrinančias moterų ir vyrų lygias galimybes, efektyvią kovą prieš smurtą artimoje aplinkoje.

BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

22. Prie šio susitarimo prisijungti gali ir kitos Seime atstovaujamos partijos, pritarus sutartį pasirašiusioms šalims.

23. Vieno iš Koalicijos partnerių galimi susitarimai su trečiąja šalimi neįpareigoja kitų Koalicijos partnerių ir tokie susitarimai negali pažeisti šios sutarties, apie tokius susitarimus kiti Koalicijos partneriai turi būti informuoti kaip galima greičiau ir išsamiau.

24. Šios sutarties nuostatos negali būti interpretuojamos taip, kad iš to kylantys veiksmai pažeistų Lietuvos Respublikos Konstituciją ar kitus galiojančius teisės aktus.

25. Koalicijos partneriai bendru sutarimu gali priimti kitus susitarimus atskirais dokumentais, kurie būtų šios Sutarties sudėtinė dalis.
26. Koalicijos darbui koordinuoti suformuojama Koalicijos taryba, į kurią įeina Ministras Pirmininkas, Seimo Pirmininkas, penki Lietuvos socialdemokratų partijos atstovai, trys Nemuno aušros politinės partijos atstovai ir du Demokratų sąjungos „Vardan Lietuvos“ atstovai. Taryba posėdžiauja antradienių rytais prieš Seimo plenarinį posėdį. Esant poreikiui arba vieno iš partnerių siūlymu šaukiami neeiliniai posėdžiai.
27. Susitarimas įsigalioja, kai jam pritaria atitinkami susitariančių partijų vadovaujantys organai.
28. Ši Sutartis netenka galios, kai Koalicijos partneriai bendru susitarimu susitaria ją pakeisti ar nutraukti. Jeigu vienas iš Koalicijos partnerių inicijuoja šios Sutarties nutraukimą, jis privalo apie tai iš anksto, ne vėliau kaip prieš mėnesį iki nutraukimo dienos, informuoti kitus Koalicijos partnerius. Tuomet sudaroma derinimo komisija, kuriai per mėnesį nesugebėjus surasti sutarimo, Sutartis nutraukiama.